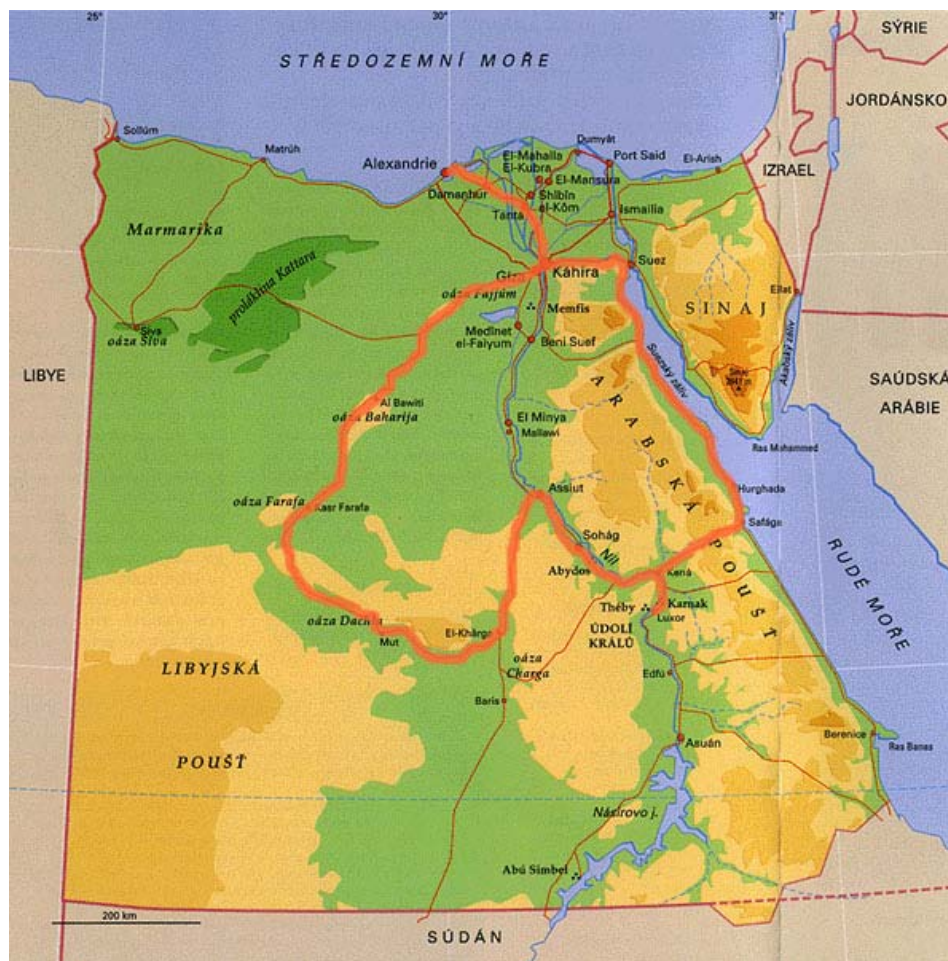

EGYPT 2009

Obsah:

Kam to bude tentokrát?

Rovnýma nohama do mraveniště (Káhira)

Světě div se (Gíza)

Černá poušť, bílá poušť (okolí oázy Baharija)

Vítr vane pouští, po písku žene... (oázy Farafr a Dachla)

Na břeh mrtvých (Luxor – Údolí Králů)

Kolosální umění (Luxor – Karnak)

Cesta někam jinam (Alexandrie)

A kruh se uzavírá (Káhira)

Tento text byl sepsáný pro pobavení a případnou inspiraci při cestování. Jste proto vítáni ho číst, tisknout, stahovat, používat k podpalování ohně a podobně. Jakékoliv šíření obsahu, ať již webem nebo jinak, vcelku nebo po částech, ale podléhá mému předchozímu souhlasu. Odkazovat na článek je možné na jeho domovskou adresu na webu ocikvideni.cz. Díky.

Kam to bude tentokrát?

Když člověk pracuje na místě, kde je pořád nějaký zahraniční stážista, setká se čas od času i s lidmi, kteří, řekněme, inspirují k cestování. Takovým impulsem byla v tomto případě Egyptanka Safa. Dost se lišila od většiny stážistů, byla už to paní středního věku, co se vydala opět do světa ve chvíli, kdy její nejmladší syn dosáhl dvanácti let. Setkala se při tom s více a jinými problémy, než čekala, což je koneckonců u problémů celkem běžná záležitost. Dost jsme se spřátelily a když odjížděla, pozvala mě na návštěvu. Tohle pozvání bylo jedno z těch, které jsem nechtěla nechat vypršet, takže jsem iniciovala vznik akční skupiny. Kromě mě zahrnovala mé dva kolegy, Hvězdáře a Kuldu, cestovatele zkušenější a zdatnější. Hvězdář kromě toho vlastní kouzelný klobouk, který přitahuje nové známé (vyskytují se i skeptici tvrdící, že si prostě rád povídá s lidmi, ale my víme svoje).

Pod slovem Egypt si většina lidí představí poušť s pyramidami – celkem po právu, protože to v podstatě vystihuje hlavní rysy celé země. Území Egypta je vklíněné mezi Středozemní a Rudé moře. Zabírá severovýchodní cíp Sahary a aktuálně rovněž Sinajský poloostrov. Většina jeho povrchu je pokrytá skalnatou nebo písčnou pouští, rozumně obyvatelná je jen oblast zavlažovaná vodami řeky Nil a snesitelně obyvatelná je oblast terénních sníženin západně od Nilu, jejichž profil umožňuje získání podzemní vody a tím vznik oáz.

Bohaté naplaveniny Nilu umožnily rozvoj jedné z nejstarších civilizací na Zemi a suché podnebí pak zachování jejích památek. Během tří tisíc let před začátkem letopočtu byl Egypt, území sjednocené, silné a bohaté, na tři dlouhá období jedním z pilířů tehdejšího světa. (Mezidobí byla charakterizovaná boji mezi těmi, kdo si chtěli taky urvat.) Z těchto časů pochází to obrovské množství památek, soch, zbytků staveb a podobně. Je jich právě dost na to, aby o nich mohly existovat tajuplné konspirační teorie, přisuzující jejich tvůrcům schopnosti nelidí, nadlidí, mezilidí nebo někoho úplně jiného.

S nástupem římské říše a později říší arabských už nebyl Egypt dlouhodobě samostatný, ale jeho poloha předurčila, že se nikdy nestal integrální součástí nějakého většího státního útvaru, ale měl vždy sklony k nezávislosti. Poslední dvě století se dá mluvit v podstatě o autonomii. Na druhou stranu, jeho vládci úspěšně navázali na faraonskou tradici, zejména co se týče touhy po osobních privilegiiích a majetku.

Egypt je země s mnoha problémy – je přelidněný, chudý, má nedostatek zemědělské půdy, napjaté vztahy s Izraelem, trpí sociálními rozdíly. Přesto je krásný, dobrodružný a vstřícný a doufám, že to není jen proto, že ho pohostinnost živí.

Rovnýma nohama do mraveniště

Z nezjištěných důvodů létá ČSA do Káhiry s doletem ve dvě hodiny ráno místního času. Před pasovou kontrolou jsme absolvovali velmi jednoduchou vízovou proceduru, spočívající ve vyplnění papíru s Nefertiti a zaplacení poplatku. No a pak už jsme stáli pod černou oblohou a přemýšleli, co teď. Zvažovali jsme možnost ještě chvíli někde v skrytu dospát, ale pak jsme natrefili na autobus směrem do centra a tak jsme do něj nasedli. Mimochodem, označení „arabské“ pro číslice, které používáme, není úplně na místě, protože Arabové používají sice stejný systém, ale jiné značky číslic. Zejména v označování autobusů jsme se museli ve vlastním zájmu nové značky naučit rozeznávat.

Naše první setkání s Káhirou se tedy odehrálo v té podivné mimočasé ranní hodině, kdy jdou poslední lidé spát a první vstávají, neony přestávají svítit a obloha pomalu světlá. Po mostě jsme přešli na ostrov Gezira a prohlédli si Káhirskou věž zespoda, zaprášené ulice a zaprášené parky. Pak zafungoval Hvězdářův klobouk a přidal se k nám místní mladík – vzal nás na čaj do občerstvovny, kde se také ještě umývala podlaha, a trénoval si na nás svou angličtinu. Tím začala

relativně dlouhá řada setkání se sympatickými a milými Egyptany, přerušená jen několikrát někým protivným a penězuchtivým.

Pak už byl den a my jsme se ubytovali v hotelu Garden City House. Letmo jsme se setkali se Safou – trochu nás zarazilo, že má vlastního řidiče... Ono to koneckonců kus logiky mělo. Káhirská doprava na nás udělala nezapomenutelný dojem. Charakterizují ji vysoké obrubníky a fyzicky rozdělené pruhy pro různé směry jízdy, protože se prostě jedééééé ... kudy se dá. Jízdní pruhy neexistují. Chodci nezbyvá než do té ocelové řeky prostě vkročit, což vyžaduje určitou dávku odvahy. Zás na druhou stranu, vzhledem k hustotě provozu se nejezdí moc rychle a řidiči se chodcům snaží co možná vyhýbat, takže to není vyslovená sebevražda, i když to tak na první pohled vypadá.

A potom jsme se ponořili do hloubi Egyptského muzea. Bylo to trochu jako krok zpět časem. Do všech stran se řadily zaprášené regály s neocenitelnými historickými poklady, zběžně tematicky seřazenými, nesmírně zajímavými a bez jakéhokoliv informačního doprovodu. O něco lépe zpracované byly jen speciální části, jako třeba předměty z Tutanchamonovy hrobky. Jako hádanková soutěž to bylo sice opravdu dobré, ale bývali bychom ocenili správné odpovědi :-)

Do večerního setkání se Safou zbývala ještě spousta času, tak jsme se rozhodli dojít do koptské čtvrti, křesťanské enklávy specifické odrůdy uprostřed muslimského světa. Přes ostrov Roda jsme mířili na jih podél řeky a byla to taková cesta prostoročasem. Její první část vedla mezi hotely, kde si člověk

připadá nepatřičný už na parkovišti. Na ostrově pak následovala oblast snad škol, hřišť a internátů, plná posedávajících mladých lidí. No před Koptskou čtvrtí jsme zabloudili do oblasti, kde některé domy sestávaly z plachet natažených na polorozpadlých cihlových hromádách, řemesla žila na ulici a okolo pobíhaly děti naboso. Váhala jsem, jestli mám mít strach – sama bych se sem asi nevydala, ale nic špatného jsme vlastně nezažili... Z koptské čtvrti jsme viděli jen hřbitovy, městečka hrobek oddělených úzkými uličkami, i s typickými „kříži s kříži“; k samotným Koptům to přece jen bylo moc daleko.

Večer jsme se pak u hotelu (ne bez organizačních nedostatků, ale my jsme za to fakt nemohli) sešli se Safou. Vzala nás spolu se svým manželem a dětmi na večeři do restaurace v cenové hladině, kterou my bychom si rozhodně dovolit nemohli – zdá se, že osobní řidič je jen jedním z projevů bohaté rodiny. Jídla bylo spoustu, názory na jeho chutnost se ale lišily – nějaké koření mi vysloveně nesedlo, což pro mě vyloučilo polovinu jídelníčku, zato

Kulda si pomlaskávala. V cestovní výstroji jsme se v podniku této kategorie vyjímali jako kopřiva mezi karafiáty, ale všichni byli dost zdvořilí, aby předstírali, že to nevidí. Celkově jsem ale nelitovala, když jsme prohlásili, že nejsme po probdělé noci úplně v kondici a odebrali jsme se na lože. Vážně jsme to potřebovali.

Světě div se

Není možné jet do Egypta a nenavštívit pyramidy – dokud jsme byli v Káhiře, chtěli jsme si splnit i tuto povinnost. Za tím účelem jsme se nechali dovézt minibusem do Gízy; už v minibusu se nás ujal člověk, co nám vřele doporučil své místní obchodnické známé a prakticky nás dopravil až přímo do jejich rukou. Shrábli nás, zatáhli do kanceláře a začalo se jednat. Nabídka – projetí areálu s pyramidami na velbloudech včetně vstupenek do nejvýznamnějších památek. Trochu jsme zkoušeli smlouvat, ale v rámci turistického průmyslu jsme evidentně neměli moc silnou pozici a lícitovalo se spíš o tom, co všechno zaplatíme, než o slevě na nezměněném balíčku služeb. Nakonec jsme přijali – cena byla ještě v rámci toho, co jsme byli ochotní za tuhle legraci dát, jen jsme se ujistili, že je to opravdu konečná částka. Tak nás naložili na velbloudy, doplnili průvodcem na oslíku, ještě chvíli se jako obvykle pokoušeli sehnat někoho na doplnění skupinky (neúspěšně) a pak jsme brankou prošli do areálu pyramid.

Areál je to pravé slovo – člověk se nesmí nechat mýlit fotografiemi, kde je okolo pyramid vidět samá poušť. Ta poušť je totiž proti veřejnosti chráněná solidní betonovou zdí, na kterou z druhé strany přiléhá souvislá rušná zástavba. Naše velbloudí minikaravana vešla dovnitř zadní brankou, aby mohl být naplněn obvyklý plán – průjezd pouštní krajinou, pyramidy na obzoru, přiblížení přes táhlé údolí, fotografie s Menkauerovou pyramidou v pozadí. Jízda na velbloudu nebyla nijak nepohodlná, a to ani nasedání, přestože ji mnozí popisují dost hrozně. Problémy se ukázaly jinde – ježto velbloud není stroj, má svoje názory a jeden z naší trojice byl vyslovený buřič. Na fotografování přestávce se pokusil poprat se svými kolegy; naštěstí jsme na nich v tu chvíli neseseděli. Přerval přitom ohlávku, takže Hvězdář potom svůj dopravní prostředek ovládal sám, jelikož ho nešlo přivázat k ostatním (jakožto muž byl uznán za způsobilého a šlo mu to; já bych nepochybně hanebně pohořela).

V ceně velbloudího výletu byl rovněž vstup do Menkauerovy pyramidy. Upřímně řečeno – žádný velký zážitek to nebyl. Vedla tam jedna chodba, dost nízká, kus klesla a pak vyšplhala k pohřební komoře, tj holé kamenné místnosti. Jo a bylo tam horko.

Velbloudář nás ještě dovezl poblíž Sfingy a rozloučil se. Jinými slovy, řekl si o odměnu. Tou dobou už jsme věděli, že v rámci jednání nám byly prezentované vyšší ceny za vstupenky, než kolik se doopravdy platilo, a tohle už byla poslední dávka – hlavně že jsme se předem ujistili, že je cena konečná. Ale podlehli jsme, i když rozhodně ne podle požadavků toho dobrého muže. Na celé téhle obelhávací akci mi přišla smutná hlavně její zbytečnost. Byli jsme

ochotní ty peníze utratit – proč je z nás tedy tahali takhle podvodnický? Nebylo by bývalo oboustranně příjemnější se chovat seriózně?

Už pěšky jsme prolezli okolí Sfingy – zdála se mi menší, než jsem čekala, ale je trochu zapadlá pod úroveň pyramid, tak to může být tím – a Cheopsovy pyramidy. Líbila se mi místní policie, pro zachování koloritu a získání rozhledu jezdí na velbloudech. Jinak tu extrémně tu vzrostla koncentrace obyvatelstva, respektive turistiky, a tak už jsme se dlouho nezdržovali.

Celkově na mě pyramidy zapůsobily mnohem méně, než jsem čekala. Snad to bylo paradoxně tím, že jsou tak velké. Měla jsem z nich dojem, jako bych spíš než vedle stavby stála vedle kopce – a kopce těchto rozměrů nejsou nic moc pozoruhodného.

Stejně jako včera jsme strávili večer se Safou, dnes nás vzala na nákupy na tržiště Chan al Chalílí. Přestože jsem tuto slavnou oblast na první pohled považovala za další

turistickou kasičku, Safa tu normálně nakupovala, takže to asi nebylo tak hrozné. Kromě nějakých svršků pro sebe nakoupila místní sladkosti pro nás, včetně ibiškového čaje, co s námi pak věrně procestoval stovky kilometrů. Kulda tu tak dlouho okukovala místní kočky, až jí prodavač přinesl ukázat tři prťavá koťata (s jejich starostlivou matkou v závěsu).

A naučili jsme se ještě jednu důležitou věc – používat místní prodejny džusů. Tyhle krámký jsou na každém rohu a do sáčků nebo skleniček vymačkávají šťávy z pomerančů, cukrové třtiny a případně některých dalších druhů ovoce. Mňam.

No a tím jsme den uzavřeli. Zítra musíme brzy vstávat, abychom stihli autobus do pouště.

Černá poušť, bílá poušť

Celkem jednoznačně jsme se shodli na tom, že kromě starověkých památek chceme v Egyptě vidět poušť. A když už poušť, tak se ukázalo být nejjednodušší ji projet prostě celou – tedy celou jedinou slušnou silnicí, co spojuje jednotlivé oázy.

Autobus jsme nicméně samozřejmě nestihli. Do prvního postupného cíle, oázy Baharija, jezdí ještě minibusy, problémem už proto zůstalo jen najít v Káhiře místo, odkud vyraží. Svým způsobem to byla zajímavá prohlídka města a seznámili jsme se s několika milými lidmi včetně dvojice policistů, která pro zdar pátrání udělala asi nejvíc – dali nám totiž papírek, na kterém bylo arabsky napsáno, co hledáme. Nakonec jsme stejně skončili v taxíku a tento krok už vedl k rychlému a šťastnému konci.

Bahariji jsme si ale stejně neužili. Zkušený minibusák nás totiž vysadil přímo před domkem místního průvodce pouští. Po posledních špatných zkušenostech už jsem se hrozila další odrábací kooperace, ale průvodce byl moc milý a cena, kterou nabídl, byla na spodní doporučené hranici. Moc dobře to věděl a i Hvězdářův pokus o smlouvání byl spíše symbolický. Přijali jsme.

Než bude všechno připraveno, byli jsme pozvaní do malého domečku a dostali jsme peckovaté mandarinky. Dva kluci se starali o naložení našeho příštího korábu pouště, terénní Toyoty, potřebami pro táboření (včetně dřeva; taky mi mohlo dojít předem, že ho v poušti asi moc nebude) a jejich malá sestřička na nás koukala zpoza rohu ve chvílích, kdy si myslela, že ji nevidíme. Ještě zastávka na trhu a už jsme jeli zase dál.

Okolí Baharije patří mezi ty úseky pouště, které jsou nejen obrovské a prázdné, ale také krásné a zajímavé. První v pořadí na nás čekala Černá poušť, pojmenovaná podle zbarvení lávových kamenů, které pokrývají její povrch. Je zajímavé, že písek není černý, ale normálně žlutý – vytváří to zajímavé efekty. K sopečnému původu patří i charakteristické kopce, nápadně vystupující z planiny.

Tuto část jsme ale projeli po silnici, jen nám na vyžádání průvodce udělal zastávku na prohlédnutí černých kamenů. Zajel s námi ale ke Crystal Mountain, malému skalnímu oblouku tvořenému zajímavou směsicí krystalů a vůbec minerálů. Oproti našemu očekávání nás pobízelo, ať se neostýcháme a nějaký ten kámen si vezmeme. Schválně, za jak dlouho se

skála rozebere celá...

Cílem naší cesty byla Bílá poušť, respektive přespání v ní. Tato oblast je typická bílými křídovými skalisky obroušenými do zvláštních tvarů. Dojeli jsme tam už za soumraku, průvodce zkušenou rukou postavil tábořiště, zatímco my jsme se mu pletli pod nohy. Uvařil nám večeri, kuře s rýží a zeleninou, což je evidentně nejefektivnější varianta na „aby to Evropani jedli“.

Následovala další atrakce – pro kosti

z večere si přišla pouštní liška. Podle všeho je to všestranně užitečná spolupráce – liška má kosti, turisté fotky a zábavu a průvodce spokojené zákazníky.

Seděli jsme pak ještě celkem dlouho u ohně a trochu povídali s průvodcem – spíš tak společensky, o žádných velkých tématech. Výpravy do pouště jsou, zdá se, docela oblíbené.

Rozhodně jsme nebyli v okolí sami, viděli jsme v dálce plameny jiných ohňů a slyšeli, kdovíproč, bubínky.

Taky stop po ohních je všude hodně. Bohužel, tahle popularita to krásné místo nejspíš zničí – ale těžko můžu mít někomu za zlé, že se chce taky podívat.

Ráno jsem vstala brzy, abych viděla východ slunce nad Bílou pouští.

Toulala jsem se pak mezi kameny, zkoušela lézt na skalnaté kopečky a fotit je. Tím, že se tu krajina nezdá „prázdná“, že je na čem se zachytit okem, je ke člověku mnohem přátelštější, nezdá se tak děsivě

velká. Kulda se ke mně přidala a k mužské polovině posádky jsme se vrátily až když už vstávali. Díky tomu jsme znovu viděly a fotily pouštní lišku, jak ještě jednou kontroluje dostupné zdroje.

Zajeli jsme ještě k nejprofláknutějšímu místnímu útvaru, kameni pojmenovanému Kuře a Houba, a pak už jsme vyjeli zpátky na silnici. S průvodcem jsme se dohodli, že nás za drobný příplatek neodveze zpátky do Baharije, ale rovnou o zastávku dál, do oázy Farafra. Jojo, bylo to hezké, když se o nás někdo staral...

Vítr vane pouští, po písku žene...

Ukázalo se, že na první seznámení s oázou je Farafra zcela ideální. Je to jen malá osada, minuli jsme několik nízkých hranatých domků a už jsme procházeli zahradami, sady, či jak by se ta místní vegetace dala pojmenovat. Rostlinstvo rostlo mezi zídkami z bláta a palmových listů a v zavlažovacím kanálu se ráchali místní kluci :-)

Po rychlém průzkumu okolí jsme ale nechali svět na chvíli počkat, až si odpočineme. Já první ze všech, protože mě Kulda nakazila rýmou a tak jako se ona přichlípíle potácěla Egyptským muzeem, tak jsem se já ploužila Farafrou. Je zajímavé, jak takové malé breberky dokáží znepříjemnit cestování... Probrali jsme se až večer, kdy jsme byli domluvení, že nás místňáci dovezou (za peníze) koupat se v horkých pramenech. Příslušnou betonovou nádrž pro nás předchozí skupina mladíků vyklidila – a koupel byla opravdu nesmírně příjemná. Taky proto, že si nehrála na žádné lázně a jen pár odrbaných keřů nás dělilo od malé nekonečnosti pouště.

Na ráno jsme měli naplánovaný další přesun, tentokrát do oázy Dachla.

Sice jsme našli minibus, ale s nepříjemným překvapením jsme zjistili, že zde berou vážně systém „dolmuš“ – odjíždí se, když je plno.

A plno nebylo. Nakonec jsme jeli taxíkem, velkým starým autem, za cenu o něco vyšší. Oáza Dachla rovněž překvapila – v kontrastu s Farafrou se jednalo o velké město dosti obvyklého vzhledu. Do oblasti sadů se nám vůbec nepodařilo dojít, tak jsme alespoň prozkoumali

původní střed města, nyní již z větší části rozpadlý a nepoužívaný. Jako stavební materiál sloužila oblíbená hlína a palmové listy, což se odrazilo v charakteristickém vzhledu budov. Kolorit pak dotvářela malovaná průčelí popisující pouť majitelů do Mekky.

Další den se nesl ve znamení Velkého Přesunu. Autobusem jsme projeli zbytek pouště, v oáze Charga jsme ani nezastavovali a začali sjíždět zpět k Nilu. Pouštní krajiny jsme viděli opravdu dost. Na druhou stranu, není poušť jako poušť. Na rozdíl od Černé pouště (kamenité, s kopci a barevné) a Bílé pouště (s balvany ve stylu svérázné sochařské galerie) dělala ta místní spíše

dojem industriální krajiny, výsypky nebo tak. Písečné duny se nevyskytovaly, ačkoliv

v Egyptě samozřejmě jsou; tady jako by ztvrdlá hlína jen čekala, až se zase dostane do příznivějšího klimatu. V okolí osad bylo zavlažování schopné změnit charakter krajiny na pár metrech. Byla jsem taky nucená trochu poopravit své naivní očekávání pouště jako panenské krajiny. Podél většiny cesty byla celá zjizvená stopami teréňáků a ta zbylá místa spíš působila dojem, že na ně není nikdo zvědavý. V Asjútu jsme přesedli na vlak. Vlastně nás do něj naložil pan

policista, který se nás ujal hned, jak si nás všiml. Moc by mě nepřekvapilo, kdyby to byla součást jeho pracovních povinností. Turisty si v Egyptě hlídají. V oblastech silně frekventovaných, jako Luxor a centrum Káhiry, je prostě poměrně hodně policistů na ulicích. V poušti jsou kontroly umístěné na strategických místech – policista pod okny hotelu, checkpointy na silnici, skutečně si nás s minimálním možným úsilím a minimálním obtěžováním předávali z ruky do ruky. Jsem přesvědčená, že by v každém okamžiku věděli, kde nás mají hledat, kdybychom se neobjevili na dalším předpokládaném místě. Ne, Egypt není místo, kde se dá snadno bezcílně toulat.

Z vlaku jsme si prohlédli další část země, pole podél Nilu. Palmové hájky, zelené obdélníky s hnědými hliněnými domky, krávy, pracující lidé. A tak jsme dojeli do Luxoru. K závěrečnému završení cesty zbývalo jen najít střechu nad hlavou. Vedeni oblíbeným průvodcem Lonely Planet jsme zkusili hostel Oasis. Sice tam pro nás neměli volný pokoj, ale nenechali se tím brzdít v podnikavosti a nabídli nám, že jednu noc můžeme přespat na chodbě, v prostoru celkem velké a zapadlé, na

matracích v peřinách... a za cenu dosti symbolickou. Vlastně to byla super nabídka :-). Čímž jsme byli nachystáni na útok na památky faraonů.

Na břeh mrtvých

Většina památek je v Luxoru soustředěna na pravý, západní břeh Nilu, ten, kam po smrti odcházejí duše a kde jest tedy pro ně postavit posmrtné zajištění. My jsme sice ještě po smrti nebyli, ale právě tento břeh jsme si zvolili pro první část prohlídky. A abychom to všechno snáze zvládli, nabídli nám v hostelu půjčení kol. Tedy, kola... i označení plečka je asi poněkud eufemistické. Ale dvě kola to mělo.

I s našimi novými dopravními prostředky jsme se nechali převézt na západní břeh. Skřípavě jsme projížděli mezi poli a já jsem využila příležitosti k focení těch bílých ptáků, co tu sedí na každé mezi – volavek rusohlavých. Prokodrcali jsme okolo Memnonových kolosů a zašli na první atrakci – chrám Medinat Habu. Poprvé jsme zde poznali rozvržení, kterým se vyznačují místní chrámy obecně – alej sfing, potom několik obrovských tlustých zdí

s průchodem uprostřed, takzvaných pylonů, pak nádvoří obklopené sloupy a konečně sloupová síň. Po obvodu celý areál uzavírají menší zavřené místnosti, komory a podobně. Všechny dostupné povrchy jsou zdobené mělkými reliéfy, je jich úplně úžasné množství. Prostor je vkusně doplněn houfy turistů.

V pořadí druhou prioritní památkou bylo Údolí Králů. Cesta tam vede velkým obloukem a byla úplně nekonečná, skřípali jsme se dál a dál, až zmizely staré zdi a nové prodejny a okolo cesty zůstaly jen rozpálené skály. Sem-tam kolem nás projel taxikář a nabídl nám, že nás svezí. Mé malé nadšení skřípajícími dopravními prostředky bylo asi jasně patrné, dokonce bylo možná zčásti sdílené, takže nakonec nás jeden ukecal – a vzápětí jsme zjistili, že nám k cíli zbývalo asi tři sta metrů...

Kromě už zmíněných rozpálených skal bylo v údolí klimatizované návštěvnické centrum, spleť cestiček a série vstupů do hrobek. Jen několik z nich bylo otevřených; za vstupem vedla pokaždé chodba do skály, celá obesklaná aby ji někdo nepoškodil, na konci byla trochu pomalovaná takovými těmi dobře známými obrázky ve staroegyptském stylu a stál v ní hlídač. A to se nám stalo osudným. V hrobkách se totiž nesmělo nic a zejména ze všeho fotografovat.

Pak tam strážce chvíli nebyl a já jsem to, zaštitěna podporou z pléna, riskla. Strážce měl nicméně patrně svoje zkušenosti a věděl co čekat. V dobře známém postoji „tak co s tím uděláme“ pohrozil, že nás vezme k policistům, aby nám dali pokutu. Nakonec jsme zaplatili „pokutu“ jemu, snad i menší, než kdybychom se všichni dohromady obtěžovali k policii, ale i tak dost citelnou. Když se daří, tak se daří.

Nakonec jsem se vyprovokovala k vystoupení na skály nad údolím a to bylo konečně to místo, kde bylo možné najít něco z ducha králů řeky i pouští. Zatímco dole ho všudypřítomní turisti a hlídači a sterilní cestičky a šipečky dávno zaplašily a z Údolí Králů udělali jen takové odlehle muzeum, tady na skalách zůstal pocit opuštěnosti úzkých stezek, divokosti na dohled od obydlených míst a tajemství ukrytých pod nohama. Ještě tam je, jen se schovává před lidmi.

Kolosální umění

Ta nejmajestátnější ukázka staroegyptského umění nás ale čekala až další den. Karnacký chrám, nebo spíš chrámový komplex, je obrovská stavba ze všech hledisek – rozloha menšího města, pylony v rozměrech skalních stěn, sloupy větší než kmeny stromů. Impozantní sloupořadí je navíc husté – původně si to vynutila konstrukce stropů, složených vlastně jen z plochých kamenných desek. Původní podoba sloupů, ztrácejících se ve tmě pod stropem, musela být zcela ohromující. Každý čtvereční centimetr stavby je opět zdobený reliéfy nebo malbou. V rozměrech chrámu se ztráceli i turisté, věčný bol turistiky v Egyptě :-)) a to už něco znamená.

V zadní části chrámu mě upoutala oblast, která místo cenné památky připomínala spíš sklad stavebního materiálu. Trochu jsem obhlížela, trochu pátrala a pak jsem na to přišla. Oni ten chrám znovu dostavují! Ještě před pár desítkami let byla na jeho místě hlína a kamení. Hlínu odkopali a kamení poskládali tak, jak dříve bylo – do té impozantní stavby. To, co ještě nestihli, nepochybně brzy dodělají. Třeba budou nakonec i ty stropy z kamenných desek...

Luxorský chrám byl něco jako menší bráška toho Karnackého. Hodně jsme posedávali, odpočívali a dívali se okolo sebe, Kulda si fotila zajímavé sukně ostatních turistek – vlastně bylo docela překvapivé, jak velké množství návštěvníků byli Arabové, možná Egyptané. Fotili se s námi tak nadšeně, až jsme zahájili diskusi na téma „jestli my nejsme až příliš ohleduplní, když jsme se doted' ve focení lidí mírnili“.

Pozdě odpoledne jsme se poohlédli po autobusu do Hurghady a dál po pobřeží – pro tentokrát jsme k přesunu chtěli využít noc. Řidič slíbil, že nás vysadí po cestě, v Zafaraně. Okružní cesta se začala uzavírat.

Cesta někam jinam

Jeli jsme nocí a tmou jako tunelem. Pak se začalo rozednívat, na ukazatelích se objevily odbočky na As-Suweis a nám začalo docházet, že se někde stala chyba, protože až k Suezu jsme v žádném případě dojet nechtěli. Káhira si nás zase přitáhla jak černá díra, řidič nám prostě nezastavil. A co teď?

Neradi, ale přece jsme opustili původní plán na koupání v Rudém moři a prohlídku prvních klášterů – časové hledisko byl neúprosný argument. Místo toho jsme zvolili řešení náhradní: Alexandrii.

Přivítalo nás moderní město. Zejména v centru mělo pobřeží na průřezu uspořádání voda – deset metrů pláže – chodník – dopravní tepna – patnáctipatrový věžák. V tomhle prostředí jsme si měli užít moře? Ani náhodou. Nejbližší zeleň u moře byla dost daleko, jmenovalo se to tam snad Muntazah, ale stejně jsme se tam vydali. Autobusem. Upřímně – asi to nestálo za to. Pláž byla i tak placená, plná lidí (včetně zahalených Egyptanek) a moře studené. Ale moře

je na druhou stranu krásné vždycky.

Zpátky jsme šli pěšky, podle průvodce Lonely Planet to nemělo být tak daleko, na hodinovou procházku akorát. A šli jsme druhou hodinu... a třetí... a pobřeží bylo pořád stejné... Až Alexandrijská knihovna nás ujistila, že nakonec dobře dojdeme.

Objekty památkového charakteru byly o něco lépe schované než v Luxoru. Jako příklad mohou sloužit zbytky dalšího z divů světa, slavného majáku na ostrově Faru, které jsou v podobě tří kamenů zastavěné do zdi přístavní pevnosti. Další a tím i poslední zajímavostí bylo pohřebiště z římské doby. Byly to katakomby, s podzemní sochařsky zdobenou kaplí, se sarkofágy a zčásti zatopené, jak se tak stává. Jen jsme se asi dostatečně nepoučili a opět jsme k nim vyrazili pěšky, takže jsme se

zblízka a důvěrně seznámili s průmyslovou čtvrtí, ale taky s s několika milými místními slečnami. Leč stále, vzato kolem a kolem, Alexandrie je prostě jen Alexandrie.

A kruh se uzavírá

pečlivě rozvržené, sestříhané a upravené, plné procházejících se lidí i školních dětí. A velice příjemné jako změna po kamenných ulicích. Když jsme se vrátili, byl už pomalu čas na oběd. Znudění tradičním kuřetem jsme se tentokrát rozhoupali a dali si v jednom ze stánků falafel a leccos ostatního, co tam měli. Moc jsme si pochutnali – naše hloupost, že až tak pozdě. Vlastně jsme si nebyli ze začátku jistí, jak se postavit k tradované nízké úrovni egyptské

hygieny. Nakonec jsme dodržovali vlastně jen dvě věci – myli jsme všechno neloupatelné ovoce a „za studena“ jsme pili jen balenou vodu. Ke všemu ostatnímu jsme používali vodu z vodovodu a ve veřejném stravování jsme jedli, co jsme dostali, včetně zeleniny. Za celou dobu jsme neměli žádné problémy. Trh ožil, tak jsme na něm nakoupili, co jsme uznali za vhodné. Známi mi později vyprávěli, jak je na trhu neustále někdo otravoval, zatahoval do obchodů a podobně. Zdá se, že

maskování :-)) za studenta – batůžkáře je proti tomu úspěšnou obranou, protože my jsme nic podobného nezažili.

Odpoledne jsme se znovu sešli se Safou. Chtěla nás vzít do káhirské Saladinovy pevnosti, ale už zavírali a tak to nevyšlo. Zato jsme měli díky jejímu zásahu sami pro sebe mešitu Ibn Tulun. A úplně nakonec jsme spolu s ní a s její dcerou Ayou seděli na chodníku před nějakou hospůdkou, pili čaj a povídali si až do tmy. A to byla ta úplně nejpříjemnější část celého setkání s ní a tím byl také završen program expedice – pyramidy, poušť, Luxor, moře a přátelé.